

**Republika e Kosovës • Republika Kosovo • Republic of Kosovo
Institucioni i Avokatit të Popullit • Institucija Ombudsmena • Ombudsperson Institution**

Priština, dana 9. oktobra 2019. godine

G. Agim Velju, predsednik
Opština Podujevo

PISMO PREPORUKE

Žalba br. 256/2019

**protiv
Opštine Podujevo**

Poštovani , g. Velju,

Ombudsman, je u skladu sa članom 16. stav 1. Zakona br. 05/L-019 o Ombudsmanu, i u skladu sa članom 10. Zakona br. 03/L-215 o uvidu u javnim dokumentima (ZUJD)¹, dana 2. aprila 2019. godine, primio žalbu gđe. Blerta Ibërdemaj, u ime Balkanske mreže istraživačkog novinarstva (BIRN), podnesenu protiv opštine Podujevo zbog ne odgovaranja na zahteve za pristup javnim dokumentima. Žaliteljka je 23. avgusta i 5. februara 2019. godine e-poštom podnela zahtev za pristup na fakture zvaničnih ručkova i večera opštine Podujevo, za period decembar 2017 - avgust 2018. Do dana kada je žaliteljka podnela žalbu u Instituciji Ombudsmena (IO) ona nije dobila odgovor.

Ombudsman se dana 24. aprila 2019. godine, obratio pismom predsedniku opštine Podujevo, i tražio od njega informacije o radnjama koje je opština preduzela ili planira da preduzme kako bi odgovorila na zahtev podnosioca žalbe za pristup javnim dokumentima. Obzirom da Ombudsman nije dobio dogovor na ovaj dopis od 27. maja 2019. godine, IO je kontaktirao sa službenikom za informisanje u opštini Podujevo u vezi sa zahtevom žaliteljke za pristup javnim dokumentima, i o pismu Ombudsmena, i tom prilikom je obavešten od njega da su upoznati sa zahtevom žaliteljke, ali da on ne može da odgovori za žalbu, dok ne dobije podatke od jedinice koja raspolaže sa traženim dokumentima. Dana 1 avgusta 2019, Ombudsman se obratio ponovo predsedniku opštine Podujevo, u vezi sa žalbom, ali nije dobio odgovor.

Polazeći od postupaka koje je preduzela Institucija Ombudsmena u vezi sa opštinom Podujevo i u pogledu postupanja po zahtevu podnosioca žalbe, Ombudsman ističe da Ustav Republike Kosova, u članu 41, stav 1, definiše pravo na pristup javnim dokumentima, po kome. “*Svako lice uživa pravo pristupa javnim dokumentima.*” Dok u stavu 2, istog člana definiše se: “*Dokumenta koje poseduju javni i državni organi, su javna, osim onih kojima je*

---

¹ Zakon br. 06/L-081 o pristupu javnim dokumentima je stupio na snagu dana 19 jula 2019. godine, a zahtev od žaliteljke je podnet pre stupanja na snagu novog zakona.

pristup zakonom ograničen, zbog privatnosti, poslovnih tajni ili informacija koje su klasifikovane kao poverljive.” Duh člana 41 Ustava je prosleđen takođe u članu 1, ZUJD-a, prema kojem: „Ovaj zakon garantuje pravo svakog fizičkog ili pravnog lica, bez diskriminacije po bilo kom osnovu, da imaju pristup, na zahtev, dokumentima vođenim, pripremljenim ili primljenim od javnih institucija.”

Ombudsman primećuje da ne razmatranje zahteva žaliteljke od strane opštine Podujevo osim što je u suprotnosti sa ZUJD-om, dolazi u sukob i sa Zakonom br. 05/L-031 o opštoj administrativnoj proceduri, odnosno sa principom otvorene administracije shodno članu 9 stavu 1: „*Javni organi mora da deluju transparentno.*“ Štaviše, nedostatak odluke u obliku propisanom zakonom takođe ukazuje na nedostatak obaveštenja stranke o pravu na žalbu, što takođe predstavlja kršenje prava na korišćenje pravnih lekova.

Ombudsman podseća da praksa Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP) shodno članu 53 Ustava predstavlja osnovu za tumačenje ljudskih prava. U slučaju *Observer i Guardian V. Velike Britanije*, ESLJP je procenio da „*Sloboda izražavanja predstavlja jedan od osnovnih temelja demokratskog društva; na osnovu stava 2 člana 10 (EKLJP), primenjiva je ne samo za "informacije" ili "ideje" koje su primljene ili ocenjene. [...]...Ne samo što štampa ima zadatak da prenosi takve informacije i ideje: javnost takođe ima pravo da ih primi. U suprotnom, štampa ne bi mogla da igra svoju vitalnu ulogu javnog čuvara.*”² Takođe u slučaju *Lingens v. Austria*, ESLJP podseća “[...].. *Takvi su zahtevi pluralizma, tolerancije i širokogrudnosti bez kojeg ne postoji „demokratsko društvo“. Ovi principi su od posebnog značaja što se tiče štampe.*”[...].³

Štaviše, Osnovni sud u Prištini (OSP), Presudom A. br.1335/12, od 26.5.2015., usvojio je zahtev Balkanske mreže istraživačkog novinarstva (BIRN) u upravni spor protiv Kancelarije Premijera Republike Kosova, kojom je obavezao Kancelariju Premijera da odobri pristup BIRN-a u svim traženim dokumentima i informacijama.

Ombudsman u konkretnom slučaju, zaključuje da opština Podujevo nije uspeła da ispuni svoje pozitivne obaveze u vezi sa omogućavanjem, odnosno odobrenjem pristupa javnim dokumentima u saglasnosti sa zahtevom podnetim od strane žaliteljke, pravo koje je garantovano domaćim aktima i međunarodnim instrumentima.

Pravna obaveza da se saraduje sa Institucijom Ombudsmana

Ombudsman zaključuje da opština Podujevo osim što nije uspeła da ispuni obaveze koje proizilaze iz Ustava Republike Kosova (član 41), i iz ZPJD-a u vezi pristupa javnim dokumentima, takođe nije uspeła da ispuni obaveze koje proizilaze iz Ustava (član 132, stav 3) i Zakona o Ombudsmanu (član 25), na osnovu koga svi autoriteti imaju za obavezu da odgovore Ombudsmanu na njegove zahteve za sprovođenje istrage, kao i da pruže adekvatnu pomoć prema njegovom zahtevu. Odbijanje saradnje sa Ombudsmanom od strane državnog službenika, zvaničnika ili javnog organa predstavlja razlog da Ombudsman zatraži od nadležnog organa da pokrene upravni postupak, uključujući disciplinske mere, do otpuštanja sa posla ili civilne službe. U slučaju kada institucija odbije da saraduje ili interveniše u procesu istrage, Ombudsman ima pravo da zahteva od nadležnog tužilaštva da pokrene upravni postupak zbog sprečavanja obavljanja službene dužnosti.

² Case of *Observer and Guardian V. The United Kingdom*, (Application no. 13585/88, 26 November 1991. Paragraph 59 (a), (b).

³ Case of *Lingens V. Austria* (Application no. 9815/82), 8 July 1986, paragraph 41.).

Dalje, Ombudsman procenjuje da svrha dobrog upravljanja tela javne administracije, između ostalog, treba da bude i stvaranje dobrih praksi, promovišući usklađenu administrativnu kulturu čiji su fokus građani, koja se uči od interakcije sa građanima i civilnim društvom.

U svrhu poboljšanja i uvažavanja prava na pristup javnim dokumentima, kao ustavno i zakonsko pravo, kako bi građani ostvarili ovo pravo kao moćno sredstvo kontrole rada vlasti, a što bi uticalo na poboljšanje rada državnih organa i povećanje transparentnosti i odgovornosti, Ombudsman, u skladu sa članom 135, stav 3 Ustava Republike Kosovo:

PREPORUČUJE

Opštini Podujevo

- ***Da razmotri zahtev podnosioca žalbe i da odgovori u skladu sa Zakonom br. 06/L-081 o pristupu javnim dokumentima i relevantnim zakonodavstvom na snazi.***
- ***Da odgovori na zahteve Ombudsmana.***

U skladu sa članom 132, stav 3 Ustava Republike Kosovo („*Bilo koji drugi organ ili institucija, koja sprovodi legitimnu vlast u Republici Kosovo je dužna da odgovori na zahteve Ombudsmana i da mu/joj predstavi sva dokumenta i informacije koje su od njega zatražena u saglasnosti sa zakonom*“) i člana 28 Zakona br. 05/L-019 o Ombudsmanu („*Autoriteti, kojima je Ombudsman uputio preporuke, zahtev ili predlog za preduzimanje konkretnih mera, [...] treba da odgovore u roku od trideset (30) dana. Odgovor treba da sadrži razloge u pisanoj formi o preduzetim radnjama u vezi navedenog pitanja*“), ljubazno vas molimo da nas informišete o radnjama koje ćete preduzeti u vezi sa ovim pitanjem.

S poštovanjem,

Hilmi Jashari

Ombudsman